

Lovorka ČORALIĆ*, Maja KATUŠIĆ**

GRBLJANI U MLETAČKIM PREKOMORSKIM KOPNENIM POSTROJBAMA (18. STOLJEĆE)

ABSTRACT: *The article is directed on the research of the share of the denizens of Grbalj in Venetian transmarine military units in the eighteenth century. As primary sources are used documents created by the state magistracy *Inquisitori sopra l'amministrazione dei pubblici ruoli*, containing lists of the complement of particular military units, which are kept in the *Archivio di Stato di Venezia*. In the article are analysed proportion of the participation of the denizens of Grbalj in Venetian infantry and cavalry, temporal frame of their mentioning in the sources, places where particular units operated, commanding staff, as well as personal characteristics of individual soldiers. In the final part of the article, the scions of the Bogetić family of Grbalj, who achieved considerable positions within the ranks of the Venetian army, are briefly discussed. In the end of the article are given several appendices: lists of military complement in companies of Wolf and Mark Bogetić and a list of all the denizens of Grbalj who were soldiers in Venetian army units, as established until now.*

KEY WORDS: *Grbalj, Republic of Venice, Venetian transmarine military units, military history, the eighteenth-century history*

Uvod

Jedna od značajem prevažnih sastavnica iz povijesti istočnoga Jadrana odnosila se, osobito u ranome novom vijeku, na sudjelovanje tamošnjega stanovništva u vojnim postrojbama država kojima su pripadali ili koje su ih okruživale. Mletačka Republika, višestoljetna gospodarica pretežitog di-

* Autorica je znanstvena savjetnica u Hrvatskom institutu za povijest, Zagreb, Republika Hrvatska.

** Autorica je viša asistentica u Hrvatskom institutu za povijest, Zagreb, Republika Hrvatska.

jela uzmorja od Istre do Albanije, u tome je kontekstu zasigurno bila jedan od vodećih čimbenika. Stoga Ciparski (1570. – 1573.), Kandijski (1645. – 1669.), Morejski (1684. – 1699.) i tzv. Mali rat ili Drugi morejski rat (1714. – 1718.), kao i višedesetljetna neprekinuta ratovanja duž zemljopisno duge istočnojadranske bojišnice, možemo smatrati nezaobilaznom sastavnicom, gotovo konstantom u povijesti područja pod mletačkim državnim i političkim utjecajem.

Središnja tema ovoga rada odnosi se na Grbalj i Grbljane – vojnike, dočasnike i časnike u mletačkim prekomorskim kopnenim postrojbama u 18. stoljeću, razdoblju tijekom kojega se – nakon više stoljeća osmanske vlasti – taj prostor našao sjedinjen s drugim mletačkim prekojadranskim stečevinama.¹ Riječ je o mletačkome pješaštvu (*Fanti oltramarini*) i konjaništvu (*Croati a cavallo, Cavalleria Croati*), a gradivo vezano za povijest i djelovanje tih jedinica pohranjeno je u Archivio di Stato di Venezia (dalje: ASV), u sklopu arhivskoga fonda Inquisitori sopra l'amministrazione dei pubblici ruoli (dalje: Inquisitori ... pubblici ruoli), kao i u Državnome arhivu u Zadru (dalje: DAZD), poglavito u fondovima Spisi generalnih providura i Spisi zadar-skih bilježnika (dalje: SZB).² Rad je ujedno nastavak sustavne obrade istra-

¹ Osmanlije su formalno-pravno držale Grbalj od 1497. do 1718. godine. Naime, iako su Grbljani 1647. godine prihvatili mletačku vlast i stekli povlastice po uzoru na one podijeljene Paštrovićima, Grbalj je i dalje bio dijelom osmanskoga državnog teritorija. Podrobnije o povijesti Grblja u ranom novom vijeku (posebice u kontekstu odnosa s Mletačkom Republikom) vidi: Jovan N. Tomić, *Crna Gora za Morejskog rata (1684 – 1699)*, Beograd, 1907.; Aleksandar Solovjev, *Grbaljska župa i grbaljski statut, Godišnjica Nikole Čupića*, sv. 40, Beograd, 1931., str. 1-41; Isti, *Knjiga privilegija Grbaljske župe (1647-1767)* sa Dušanovim zakonikom, *Spomenik SKA*, sv. 82, Beograd, 1938., str. 1-79; Jovan Radonić, *Rimska kurija i južnoslovenske zemlje od XVI do XIX veka*, Posebna izdanja SANU, sv. 155, Beograd, 1950.; Hamid Hadžibegić, *Turski dokumenti Grbaljske župe iz XVII stoljeća, Prilozi za orijentalnu filologiju i istoriju naših naroda pod turskom vladavinom*, sv. 1, Sarajevo, 1950., str. 23-50; Isti, *Nekoliko turskih dokumenata o Grblju u XVII st., Spomenik SANU*, sv. 105, Beograd, 1956., str. 73-91; Gligor Stanojević, *Crna Gora u doba kandijskog rata 1645 – 1669, Istoriski glasnik*, sv. 1-2, Beograd, 1953., str. 3-53; Niko Luković, *Boka Kotorska: kulturno-istoriski vođ*, Cetinje, 1961., str. 204-206; *Istorija Crne Gore*, sv. III/1 (od početka XVI do kraja XVIII vijeka), Titograd, 1975.; Miloš Milošević, *Grbaljske bune*, u: *Pomorci, trgovci, ratnici i mecene: studije o Boki Kotorskoj XV – XIX stoljeća*, priredio Vlastimir Đokić, Beograd – Podgorica, 2003., str. 262-290; Isti, *Seoske autonomije*, u: *Boka Kotorska, Bar i Ulcinj od kraja XV do kraja XVIII vijeka*, Podgorica, 2008., str. 135-139; Ivo Stjepčević, *Kotor i Grbalj*, u: *Arhivska istraživanja Boke Kotorske*, Perast, 2003., str. 179-318.

² O mletačkim vojnim snagama u ranome novom vijeku, posebice s obzirom na postrojbe novačene na području istočnoga Jadrana, vidi u: Giuseppe Sabalich, *Huomeni d'arme di Dalmazia*, Zara, 1909.; Isti, *La Dalmazia guerriera, Archivio storico per la Dalmazia*, anno III, vol. V, fasc. 30, Roma, 1928., str. 279-300; Arduino Berlam, *Le milizie dalmatiche della Serenissima, Rivista dalmatica*, god. XVI, fasc. 1, Zara, 1935., str. 47-58; Ennio Concina, *Le trionfanti et invittissime armate Venete*, Venezia, 1972.; John R. Hale, *L'organizzazione militare di Venezia nel '500*, Roma, 1990.; Francesco Paolo Favalaro, *L'Esercito Veneziano*

živačkih tema koje se odnose na udio pojedinaca ili pojedinih skupina (regionalnih, zavičajnih) u mletačkim vojnim jedinicama ranoga novog vijeka.³

U ovome će se prilogu, tragom spomenutoga arhivskog gradiva i historiografskih saznanja, razmotriti udio žitelja Grblja u mletačkim kopnenim postrojbama u 18. stoljeću, razdoblju za koje je ovo gradivo ujedno i najpotpunije sačuvano. Slijedom podataka iz arhivskih spisa (ponajprije popisa unovačenih vojnika, dočasnika i časnika prema pojedinim satnijama i pukovnijama) razmotrit će se vremenski tijek (učestalost) njihova spominjanja u vrelima, način bilježenja, omjer uključenosti u pješačke ili konjaničke jedinice, zapovjedni kadar, mjesta njihova djelovanja (stacioniranja, odnosno popisivanja), kao i konkretno djelovanje nekih (u vojnoj hijerarhiji) istaknutijih Grbljana – časnika pod mletačkim ratnim stijegom. Naposljetku, cilj ovoga rada jest i ukazati kako su i u kojoj mjeri stanovnici zavičajem iz manjih, mikroregionalnih područja diljem istočnoga Jadrana, participirali u voj-

del '700: Ricerche e schizzi, Venezia, 1995.; Lovorka Čoralić – Nedjeljka Balić Nižić, Iz hrvatske vojne povijesti – *Croati a cavallo* i *Soldati Albanesi*, njihova bratovština i gradivo o njezinu djelovanju od 1675. godine do sredine XVIII. stoljeća, *Zbornik Odsjeka za povijesne znanosti Zavoda za povijesne i društvene znanosti HAZU*, sv. 24, Zagreb, 2006., str. 71-130; Tea Mayhew, *Dalmatia between Ottoman and Venetian Rule: Contado di Zara 1645-1718*, Viella – Roma, 2008.; Ista, Mletački vojnik na istočnoj obali Jadrana za Kandijskog rata (1645-1669), u: *Spomenica Josipa Adamčeka* (uredili Drago Roksandić i Damir Agičić), Zagreb, 2009., str. 243-262; Domagoj Madunić, *Defensiones Dalmatiae: Governance and Logistics of the Venetian Defensive System in Dalmatia during the War of Crete (1645 – 1669)*, doktorska disertacija obranjena 2012. pri Central European University, Budimpešta.

³ Lovorka Čoralić – Maja Katusić, Andrija Mladinić i Mihovil Anđelo Filiberi – časnici postrojbe *Croati a cavallo* (iz društvene i vojne povijesti Dalmacije u XVIII. stoljeću), *Povijesni prilozi*, god. 28, br. 37, Zagreb, 2009., str. 247-282; Iste, Od afričke obale do dalmatinske prijestolnice – mletački general Marko Antun Bubić (1735. – 1802.), *Zbornik Odsjeka za povijesne znanosti Zavoda za povijesne i društvene znanosti HAZU*, sv. 28, Zagreb, 2010., str. 139-172; Iste, Crnogorac Rade Maina – mletački general u Zadru (druga polovica XVIII. st.), *Povijesni prilozi*, god. 29, br. 39, Zagreb, 2010., str. 125-152; Iste, Peraštanin Tripun Štukanović – pukovnik mletačkih oltramarina (druga polovica 18. st.), *Anali Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Dubrovniku*, sv. 50, Zagreb-Dubrovnik, 2012., str. 385-410; Iste, Kotorški plemići Frano Buća, Gabrijel Vračen i Nikola Paskvali – časnici mletačkih prekojadranskih vojnih postrojbi (prva polovica XVIII. st.), *Povijesni prilozi*, god. 31, br. 42, Zagreb, 2012., str. 249-273; Čoralić, Od zapovjednika hrvatske konjice do gorljivih autonomaša – šibenska obitelj Fenzi (XVII. stoljeće – početak XX. stoljeća), *Povijesni prilozi*, god. 30, br. 41, Zagreb, 2011., str. 203-231; Ista, Crmničanin Marko Đikanović – pukovnik mletačkih prekomorskih postrojbi (*Fanti oltramarini*), *Istorijski zapisi*, god. LXXXIII, br. 3-4, Podgorica, 2011., str. 63.-86; Ista, Mletački pukovnik Ivan Krapović iz Maina (prva polovica 18. stoljeća), *Arhivski zapisi*, god. XVIII, br. 2, Cetinje, 2011., str. 81-106; Ista, Mletački časnik Nikola Visković i sastav vojnoga ljudstva njegove prekomorske pukovnije početkom 18. stoljeća, *Historijski zbornik*, god. LXV, br. 2, Zagreb, 2012., str. 365-385; Ista, Zadarski patricij Šimun Nassi – pukovnik hrvatskih konjanika u mletačkoj vojsci (početak 18. stoljeća), *Povijesni zbornik – godišnjak za kulturu i povijesno naslijeđe*, god. IV, br. 5, Osijek, 2012., str. 7-31.

noj povijesti države s kojom su, barem u nekim etapama, dijelili istu sudbinu i imali zajedničke razvojne sastavnice.

Opće značajke djelovanja Grbljana u mletačkoj kopненоj vojsci: raščlamba arhivskih spisa

Prema dosadašnjim istraživanjima, ukupan broj Grbljana zabilježениh u spisima mletačke magistrature Inquisitori sopra l'amministrazione dei pubblici ruoli u 18. stoljeću iznosio je 71. Riječ je o solidnom uzorku koji, promatrano u cjelini, omogućuje prilično vjernu raščlambu istraživačkih pitanja koja se odnose na udio Grbljana u mletačkim prekomorskim pješačkim i konjaničkim snagama. Kada je riječ o načinu ubilježbe grbaljskih, ali i drugih vojnika u rečenim vojnim jedinicama, podaci koje nalazimo u sačuvanim izvorima su jednoobrazni i slijede uobičajenu tehniku popisivanja mletačkoga vojnoga ljudstva toga vremena. Redovito se navode ime i prezime⁴ vojne osobe, ime oca, zavičajno podrijetlo, vrsta kopnenoga roda kojem dotična osoba pripada, satnija i pukovnija (označena prema zapovjednicima), mjesto i datum popisivanja satnije te – iako neredovito – fizičke značajke vojnika (dob, statura, boja kose i drugo). Sve ćemo ovdje nabrojene podatke potanko, slijedom kako ih donosi i arhivski izvor, razmotriti u nastavku ovoga priloga. Naposljetku, u prilogu rada tabelarno će se predstaviti svi Grbljani koje smo zabilježili tijekom dosadašnjih istraživanja navedenog gradiva pohranjenog u mletačkome Državnom arhivu.⁵

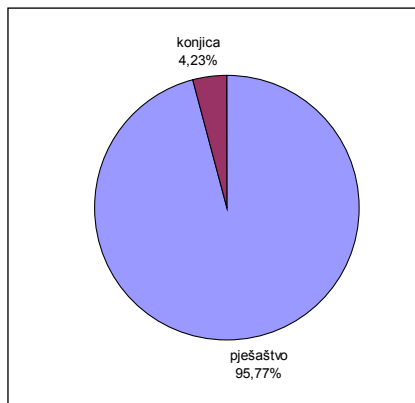
Zavičajno podrijetlo ovdje analiziranih vojnika, dočasnika i časnika zabilježeno je na način uobičajen za mletačke izvore toga doba. Grbalj se označava mletačkim izrazom *Župa* (*Zupa*, *Zuppa*, *Xupa*) i tom je prostornom odrednicom imenovana većina popisanih vojnika. Tek je u nekoliko primjera upisano njihovo uže (prema nazivu naselja) podrijetlo. To su konjanički vojnik Đuro Lješević (prezime ovdje ujedno označava i mjesto podrijetla), kao i – također prema užem zavičaju smješteni u Lješević – pješački vojnici Ivo Martinić te članovi obitelji Taput (Marko i Jovo).

Grbljani su, izvori to jasno potkrjepljuju, ponajprije bili uključeni u pješačke jedinice (*Fanti oltramarini*), što u postotnom omjeru iznosi 95,77% ukupnog broja. Preostali postotak (4,23%) odnosi se na Grbljane u mletačkim konjaničkim snagama. S obzirom da su u *Cavalleria Croati* ponajprije,

⁴ Ovdje je potrebno napomenuti da je vrlo često riječ o patronimicima (primjerice, Jovo Đurov, sin Đura; Stijepo Đurov, sin Đura; Vuko Ivov, sin Iva; Ivo Nikov, sin Nika i drugi).

⁵ S obzirom da će u tabelarnom pregledu uz svakog vojnika i njegovu ubilježbu biti navedena točna signatura unutar arhivskoga fonda Inquisitori sopra l'amministrazione dei pubblici ruoli (broj sveznja, odnosno buste) u nastavku rada nećemo u svim primjerima opterećivati tekst usputnim bilježenjem signature.

iako ne i isključivo, bili uključeni žitelji s područja sjevernog i srednjeg Jadrana, ovakav je postotni omjer očekivan.

Grafikon 1: Omjer uključenosti Grbljana u pješačke i konjaničke postrojbe

Grbljani se, kako je prethodno spomenuto, bilježe u mletačkim kopnenim snagama tijekom cijeloga 18. stoljeća. Najstariji sačuvani spis u kojemu je zabilježen neki grbaljski vojnik potječe iz 1714. godine, a riječ je o Đuru Jovovom, pješaku u pukovnji Nikole Viskovića. Završni dokumenti u kojima bilježimo grbaljske vojnike datiraju u posljednje godine opstojanja Mletačke Republike. U tim je primjerima riječ o pješačkom bojniku (*sargente maggiore*) Marku Bogetiću, zapovjedniku satnije u pukovnji Antonija Zulattija te o vojniku (pješaštvo) Mati Voliću (pukovnja Vicka Michielija Vitturija), pri čemu su obojica spomenutih zabilježeni 1794. godine.

Uvidom u spominjanje pojedinih godina unutar 18. stoljeća opažamo da se čak 26 vojnika i časnika bilježi 1715. godine. Riječ je o ratnoj godini (Drugi morejski rat, 1714. – 1718.), tijekom koje su se vodili posljednji mletačko-osmanski okršaji u Dalmaciji (Sinj, Imotski, Vrljka, Vrgorac) i Hercegovini (Trebinje, Klobuk).⁶ U svim ovdje zabilježenim primjerima Grbljana radi se o pješačkim satnijama kojima je zapovijedao kotorski plemić Stjepan Buća. Te su satnije popisivane u Kotoru i Splitu, tijekom toga rata jednim od vodećih mletačkih vojnih uporišta na istočnome Jadranu. Pri tome valja naglasiti da je 16 zabilježbi nastalo u Kotoru (osam u Splitu), što pokazuje da je pretežit dio ovih jedinica bio organiziran i usmjeren na obranu mletačkih bokeljskih posjeda, kao i na ratovanje u zaleđu (Hercegovina). Kako su ove snage vjerojatno i unovačene u Kotoru, a njihov je zapovjednik bio ugledni kotorski plemić, visok udio Grbljana nije neočekivan. Naravno, razlog brojčanoj zapaženosti Grbljana u mletačkim snagama 1715. godine razvidan je i radi či-

⁶ Stanojević, *Jugoslovenske zemlje u mletačko-turskim ratovima XVI-XVIII vijeka*, Beograd, 1970., str. 445-448.

njenice što upravo tijekom toga rata, kako je prethodno rečeno, Mletačka Republika župu Grbalj formalno i stječe kao svoj prekojadranski posjed.

Istraživanje raspoloživog gradiva otkriva nam i trajanje vojne službe pojedinih pripadnika pješačkih i konjaničkih jedinica. Tako su brojni Grbljani zabilježeni samo jednom te nam je njihova kasnija karijera nepoznata. Neki se, međutim, spominju i kontinuirano tijekom niza godina, u pravilu ne napuštajući osnovni vojni rod u kojemu su započeli svoju službu. Takav su primjer pješaci Stjepan Vukov, djelatnik od 1715. do 1737. godine u pukovniji Stjepana Buće; Jovo Đurov koji se u pukovnijama Stjepana Buće i Tripuna Štukanovića bilježi od 1741. do 1764. Godine, te konjanik Đuro Lješević, pripadnik raznih satnija u pukovniji kotorskoga plemića Frana Buće od 1734. do 1759. godine.

Uz svakoga se vojnika redovito navodi i zapovjednik satnije te pukovnija (nazvana prema pukovniku ili bojniku koji njome zapovijeda). Upravo nam pregled pukovnika koji su zapovijedali ovdje istraživanim grbaljskim pješacima i konjanicima otkriva širok spektar, imena najistaknutijih onovremenih mletačkih vojnih zapovjednika zavičajem sa istočne obale Jadrana. Neki od njih isprva se spominju kao kapetani satnija, s vremenom bivaju promaknuti u pukovnike, a neki u završnoj etapi bogate vojne karijere postaju i generali.⁷ Navođenje njihovih imena svojevrsna je retrospektiva znamenitih časnika iz Dalmacije i Boke koji su pod stijegom Privedre Republike postigli najveća moguća postignuća. O nekima od njih u historiografiji je već pisano, a mnogi su – nepravedno i nezasluženo – ostali gotovo zaboravljeni u »moru« još uvijek nedovoljno iskorištenog gradiva u mletačkoj pismohrani. Radi boljeg razumijevanja konteksta djelovanja Grbljana u mletačkim kopnenim postrojbama osnovne podatke o tim visokim vojnim časnicima (obiteljsko podrijetlo, činovi, upute na odgovarajuće izvore i historio-grafska saznanja) vrijedi navesti nešto podrobnije. Najviše vrhovnih zapovjednika postrojbi u kojima su djelovali Grbljani potječe iz Boke. To su već više puta spominjani Stjepan Buća,⁸ zatim kotorski plemić i pješački pukovnik Benedikt Paskvali,⁹ konjanički pukovnik Tripun Gregorina¹⁰ te odvjetci

⁷ U nekim primjerima pukovnija se, čak i nakon smrti pukovnika, još neko vrijeme (nekoliko godina poslije) naziva po prethodnom obnašatelju te dužnosti.

⁸ *Conte* Stjepan Buća pukovnik je mletačkih prekomorskih pješaka tijekom prva četiri desetljeća 18. stoljeća. Gradivo o njegovim postrojbama pohranjeno je u ASV, Inquisitori ... pubblici ruoli, b. 501-510 (1715. – 1790.).

⁹ Benedikt Paskvali pukovnik je pješačkih postrojbi od oko 1750. do sedamdesetih godina 18. stoljeća (ASV, Inquisitori ... pubblici ruoli, b. 671-675). Koncem karijere stekao je i čin generala.

¹⁰ Tripun Gregorina (1719. – 1791.) odvjetak je kotorske obitelji istarskoga podrijetla (porečki plemići); kapetan je od 1736., a pedesetih godina djeluje kao bojnik u pukovniji Frana Buće. Potpukovnikom je imenovan 1774. godine, a već sljedeće godine bilježimo ga u činu pukovnika hrvatske konjice. Gradivo o njegovu djelovanju u činu pukovnika pohranjeno je

uglednih peraških obitelji Tripun Štukanović¹¹ i Nikola Visković.¹² Sa širega područja najjužnijih mletačkih prekomorskih posjeda na istočnoj obali Jadrana potječu i pukovnik pješaštva *conte* Nikola Medin iz ugledne paštrovske vojničke obitelji,¹³ zatim Ivan Maina (Krapović), djelatan u *Fanti oltramarini* u tridesetim i četrdesetim godinama 18. stoljeća¹⁴, Marko Đikanović iz Crmnice¹⁵ te pukovnik i naposljetku general Marko Antun Bubić, zavičajem iz Budve.¹⁶ Grbljani su, nadalje, djelovali i u pukovnijama kojima su zapovijedali istaknuti dalmatinski časnici. Ponajprije su to Ivan Antun Kumbat i njegov sin Antun, zavičajem s područja Kaštela,¹⁷ zatim zadarski plemići Lujo Detriko¹⁸ i Ivan Frano Benja,¹⁹ kao i Trogiranin Vicko Michieli Vitturi.²⁰

u ASV, Inquisitori ... pubblici ruoli, b. 815-820 (1775. – 1791.).

¹¹ Podrobnije vidi: Čoralčić – Katušić, Peraštanin Tripun Štukanović (+ 1769) – pukovnik mletačkih oltramarina.

¹² Podrobnije vidi: Čoralčić, Mletački časnik Nikola Visković i sastav vojnoga ljudstva njegove prekomorske pukovnije početkom 18. stoljeća.

¹³ Gradivo o djelovanju Nikole Medina u činu pukovnika pohranjeno je u ASV, Inquisitori ... pubblici ruoli, b. 454, 650-655 (1787. – 1797.).

¹⁴ Podrobnije vidi: Čoralčić, Mletački pukovnik Ivan Krapović iz Maina (prva polovica 18. stoljeća).

¹⁵ Podrobnije vidi: Čoralčić, Crmničanin Marko Đikanović – pukovnik mletačkih prekomorskih postrojbi (*Fanti oltramarini*).

¹⁶ Podrobnije vidi: Čoralčić – Katušić, Od afričke obale do dalmatinske prijestolnice – mletački general Marko Antun Bubić (1735. – 1802.).

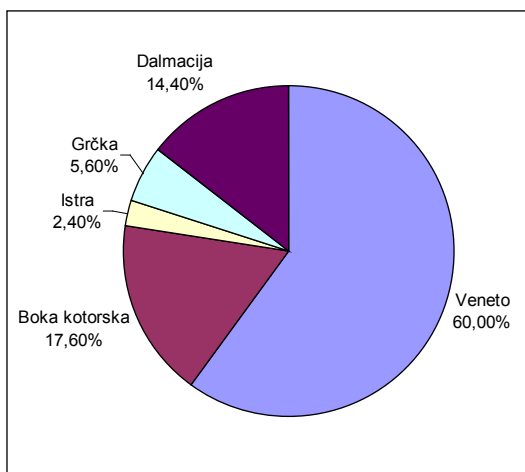
¹⁷ Ivan Antun Kumbat (Kombat, Kumbatović) rođen je u Dalmaciji (Kaštel-Štafilić) u drugoj polovici 18. stoljeća. Težačkoga je podrijetla, a prvotno je služio na mletačkoj galiji. Godine 1711. bilježi se kao kapetan mletačke jedinice prekomorskog pješaštva na Krfu. Nakon što se istaknuo u bitkama kraj Arga i Kalamate 1715. te Krfa 1716. godine imenovan je pješačkim pukovnikom, potom brigadirom, a nakon Požarevačkoga mira 1718. – zbog ratnih zasluga – general-bojnikom. Od 1718. do 1744. godine zapovijedao je mletačkom pješačkom pukovnijom na Krfu. Umro je na Krfu 1744. godine, a koncem života nagrađen je i naslovom *conte*. Junaštvo Ivana Antuna Kumbata opjevao je Andrija Kačić Miošić (*Razgovor ugodni naroda slovinskoga*, Split, 1983., pjevanje 105). Njegov je sin Antun također zapovijedao mletačkim pješačkim pukovnijama (od oko 1744. do smrti). Usporedi: Ante Kuzmanić, Nekoliko ričih na uspomenu Ivana Kumbata, *Zora dalmatinska*, god. 3, br. 45, Zadar, 1846., str. 359-360; Giuseppe Ferrari Cupilli, *Cenni biografici di alcuni uomini illustri della Dalmazia*, Zara, 1887., str. 49-52; Ivan Vuletin, Kaštelanac Ivan Kumbat, mletaški gjeeneral, *Pučki list*, god. 1, br. 8, Split, 1891., str. 59-60; Sabalich: *Huomeni d'arme di Dalmazia*, str. 42; Hrvoje Morović, Mletački general Kaštelanin Ivan Kumbat, *Slobodna Dalmacija*, god. 34, Split, 21. VIII. 1976., str. 6. Gradivo o djelovanju Ivana i Antuna Kumbata u činu pukovnika vidi u: ASV, Inquisitori ... pubblici ruoli, b. 547-550, 564 (1710. – 1754.).

¹⁸ Osnovne podatke o Luji Detriku vidi u: Carl Georg Friedrich Heyer von Rosenfeld, *Der Adel des Königreichs Dalmatien*, Nürnberg, 1873., str. 39; Sabalich, *Guida archeologica di Zara*, Zara, 1897, str. 42, 110; Isti, *La Dalmazia guerriera*, str. 292; *Hrvatski biografski leksikon*, sv. 3, Zagreb, 1993. (tekst: Tatjana Radauš i Josip Vrandečić), str. 339.

¹⁹ Gradivo o djelovanju Ivana Frane Benje u činu pukovnika sačuvano je u ASV, Inquisitori ... pubblici ruoli, b. 774-775, 1701. – 1745.

²⁰ *Conte* Vicko Michieli Vitturi bilježi se sedamdesetih godina 18. stoljeća kao kapetan u pješačkoj pukovniji Marka Ginnija. Od 1785. djeluje kao pukovnik, a gradivo koje se

Vrijedan podatak sadržan u popisima unovačenih vojnika i časnika odnosio se na mjesta njihova djelovanja, odnosno privremenog stacioniranja jedinice (satnije), prilikom čega su načinjeni popisi raspoloživoga vojnog ljudstva. Raščlamba podataka o mjestima stacioniranja zorno pokazuje da su Grbljani najčešće djelovali u jedinicama raspoređenim na širem području Veneta, odnosno mletačke terraferme (60,00%). Pri tome su prevagu imali sami Mleci, odnosno tamošnja vojna baza na nedalekom Lidu, zabilježena – u kontekstu ukupnoga broja mjesta popisivanja sa čak 36,80%.²¹ Uz prijestolnicu Serenissime, jedinice u kojima su popisivači bilježili i Grbljane, učestalo se – kada je riječ o mletačkom kopnenom posjedu – bilježe u gradovima Brescia i Bergamo; nešto manje u Veroni i Cremoni, a tek u pojedinačnom primjeru u Padovi. Velik je broj Grbljana popisani (vjerojatno i izravno unovačen) u Kotoru te stoga na Boku otpada 17,60% prisutnosti grbaljskih vojnika. Kada je riječ o dalmatinskim gradovima, Grbljani su najčešće bilježeni u Splitu, nešto manje u Zadru, a samo u jednom primjeru i na otoku Korčuli (14,40%). Glavna mletačka grčka baza bio je otok Krf. Isključivo su ondje, a ne na drugim (tada već malobrojnim) mletačkim »levantinskim« posjedima, zabilježeni i vojno službujući Grbljani te stoga na Grčku otpada 5,60% od ukupnoga broja svih zabilježenih vojnih uporišta. Naposljetku, na istarsko vojno područje otpada malih 2,40%, a riječ je o Poreču i tada glavnom gradu mletačke pokrajine Istre – Kopru.

Grafikon 2: Mjesta djelovanja (popisivanja) grbaljskih vojnika

odnosi na njegovo djelovanje sačuvano je u ASV, Inquisitori ... pubblici ruoli, b. 454, 643-647 (1785. – 1796.).

²¹ Okolnost da su vojnici prikupljeni i popisivani u Mlecima ili na Lidu uobičajena je. Iz te su se, središnje mletačke baze, odlukom nadležnih magistratura satnije i pukovnije upućivale u druga mletačka vojna uporišta od Istre do Grčke.

Popisivači su katkada, ali ne uvijek redovito i točno, bilježili i osobne fizičke karakteristike pojedinih vojnika. Uzorak kojime raspolažemo relativno je malen, ali ipak – barem okvirno – pruža osnovna saznanja o dobnoj starosti i izgledu onovremenih grbaljskih vojnika. Kada je riječ o njihovoj dobnoj strukturi, iako nevelik uzorak, ipak ostavlja mogućnost za donošenje određenih zaključaka. Naime, većina vojnika za koje je zabilježena njihova dob (isključivo su to pješaci, čiji je uzorak i u ukupnome broju mnogo veći) stari su nešto više od dvadeset godina. Vojnik s najmlađom zabilježenom životnom dobi je Jovo Kovačević, pripadnik satnije pukovnika Stjepana Buće te u trenutku popisivanja star 21 godinu. Najstariji ovdje zabilježen grbaljski vojnik pješak je Stjepan Vukov, u trenutku provedenoga popisa (1727.) star 40 godina.

Jedan od povremeno zabilježenih podataka koji se odnosi na osobne značajke vojnika njihova je statura, odnosno opći dojam o visini pojedinca. I ovdje je uzorak kojime raspolažemo relativno malen, ali posvjedočuje da su Grbljani, prema slobodnoj procjeni popisivača, pretežito svrstavani u osobe srednjega rasta (*comun, ordinario*). Ipak, u manjem broju primjera bilježimo ih i kao osobe visokoga stasa – *alto* (Niko Ljubanović, Ivo Martinić, Niko Stijepov, Stjepan Vukov), dočim su neki od njih upisani i kao vojnici niže stature (*basso* – Đuro Lujić, Antun Stijepov).

Pojednostavljena, stereotipna predodžba izgleda vojnika još je izrazitija pri opisu boje njihove kose. U desetak zabilježenih primjera pisari su vojnike iz Grblja zapazili kao smeđokose (*castagno*), dočim im se samo jedan vojnik (Niko Stijepov) doimao kao crnokos (*nero*).

Prethodno je više puta naglašeno kako su Grbljani poglavito participirali u mletačkim pješačkim postrojbama. Stoga su podaci o konjanicima, kao i o njihovim konjima, u izvorima vrlo oskudno zabilježeni. Takvi se podaci bilježe samo za vojnika Sava Kunjića (ridan), dočim je Đuro Lješević od 1734. do 1759. godine, od kada se spominje u konjaničkoj vojnoj službi, promijenio više konja (sivci i dorati).

* * *

U prethodnome dijelu uglavnom smo grbaljske časnike i vojnike promatrali općenito i zbirno, navodeći tek manji broj konkretnih primjera. Stoga ćemo se na kraju ovoga rada pozabaviti konkretnim pojedincima, odnosno Grbljanima koji su u mletačkoj vojsci obnašali časničke i dočasničke činove,²² a saznanja o nekima od njih moguće je proširiti i uvidom u druge arhivske izvore.

²² U radu je više puta spomenuto kako su Grbljani najčešće bili obični vojnici. Neki su, ipak, obnašali i specijalizirane, ali ne i časničke činove. Jedan je takav primjer bubnjar (*tamburo*) Luka Karamarković, djelatan 1772. godine u pukovniji Kotoranina Benedikta Paskvalija.

Grbljane u časničkim činovima redovito bilježimo uz pripadnike obitelji Bogetić. Kronološkim slijedom prvi se spominje Martin, pješački potpukovnik (*tenente colonnello*), čiju vojnu karijeru možemo pratiti od 1724. do 1730. godine. Redovito je bio zapovjednik u pukovniji Stjepana Buće, a brojni sačuvani podaci (popisi njegova unovačenog ljudstva) svjedoče kako je u tome vremenu djelovao – uz istarski Kopar – najčešće u Mlecima i njima nedalekoj utvrđi Rovigo.

Od 1779. do 1794. godine možemo pratiti i vojno napredovanje Marka Bogetića. On je od 1779. do 1780. godine zabilježen kao kapetan u pješačkoj pukovniji Crmničanina Marka Đikanovića (stacioniran je na Korčuli i na Krfu), a potom je devedesetih godina djelatna u činu bojnika (*sargente maggiore*) u pukovniji Antonija Zulattija.²³

U raznim je pješačkim satnijama služio i kapetan Vuk Bogetić. Godine 1777. bilježi se u Zadru kao zapovjednik satnije u sastavu pukovnije Jurja Jelića; 1778. vodi satniju pukovnika Giovannija Minotta (stacioniranu na Krfu), a 1779. – 1780. godine djelatna je u pukovniji već više puta spomenutog Marka Đikanovića te redovito stacioniran na otoku Krfu.²⁴ Vjerojatno je upravo Vukov sin kapetan Jovo Bogetić, a o njegovoj vojnoj karijeri osnovne podatke saznajemo iz fonda Spisi zadarskih bilježnika Državnog arhiva u Zadru. Godine 1773. zabilježen je u popisu osoba kojima je neke novčane iznose dužan kapetan Andrija Bezzi.²⁵ Četiri godine poslije (1777.) Jovo Bogetić je, zajedno s Radom Krapovićem (Rade Maina, tada naveden u činu *sargente maggiore di battaglia*) i kadetom Đurađem Živkovićem, imenovan izvršiteljem oporuke pukovnika Marka Đikanovića.²⁶ Bliska povezanost s generalom Radom Krapovićem potvrđena je i iz oporučnog navoda samoga Jove Bogetića. Oporuka je sastavljena 1776. godine u Zadru, a Rade Krapović (naveden u činu brigadira) jedan je od imenovanih izvršitelja oporučiteljevih legata. Bogetić je umro u Zadru početkom siječnja 1780. godine, a zanimljivo je napomenuti da je njegova oporuka otvorena u kući generala Rade Krapovića.²⁷ Tijekom osamdesetih godina 18. stoljeća možemo pratiti i vojnu karijeru Jakova, jedinog konjaničkog časnika iz obitelji Bogetić. Kapetan je i zapovjednik satnije u pukovniji Kotoranina Tripuna Gregorine, a mjesta njegova djelovanja od 1783. do 1787. godine bila su Split i Zadar, kao i mletačka uporišta na terrafermi (Brescia, Verona).

²³ Prijepis vojnoga ljudstva u satniji kapetana Marka Bogetića, zapisan na Krfu 1780. godine, vidi u prilogu broj dva na kraju rada.

²⁴ Prijepis vojnoga ljudstva u satniji kapetana Vuka Bogetića, zapisan na Krfu 1780. godine, vidi u prilogu broj jedan na kraju rada.

²⁵ DAZd, SZB, Bortolo Ferrari: 1763. – 1783., b. VI., Inventari, br. 17., 17. II. 1773.

²⁶ DAZd, SZB, Bortolo Ferrari, b. V., filza 4, br. 106., 31. XII. 1777.

²⁷ DAZd, SZB, Giovanni Grisogono de Franceschi: 1768. – 1824., b. XXIV., br. 63., 25. IV. 1776.

Naposljetku se potrebno osvrnuti i na nekoliko Grbljana koji su u službi Serenissime stekli status zaslužnih časnika i vojnika. Nalazimo ih u popisu Benemeriti ruoli Dalmazia e Albania 1714. – 1786.,²⁸ ali nam – osim vrlo općenitog vremenskoga raspona od 1714. do 1786. godine,²⁹ nije poznat tijek njihove vojne službe. Redom navođenja u izvoru to su: *conte* Pero Tujković, *conte* Jovo Lazarević, *conte* Jovo Mirković, *conte* Jovo Došebić, Jovo Mijov, Vuko Perov, Vojin Vukov, Stijepo Vukov, Marko Tujković i Vuko Doljanica.

Zaključak

Povijest Grblja u ranome je novom vijeku, a osobito u 18. stoljeću, bila usko povezana s Mletačkom Republikom i njezinim prekojadranskim stečevinama. Dolazak Grblja u sastav mletačke države početkom 18. stoljeća značio je i snažnije uključivanje tamošnjega stanovništva u razvojne sastavnice mletačke prekojadranske politike. Vojna povijest, odnosno sudjelovanje Grbljana u mletačkim vojnim snagama toga vremena, pri tome je jedna od osobito važnih istraživačkih tema toga područja te je stoga toj problematici posvećen i ovaj rad.

Tragom arhivskih spisa pohranjenih u Archivio di Stato di Venezia (fond: Inquisitori sopra l'amministrazioni dei pubblici ruoli) i Državnoga arhiva u Zadru (fond: Spisi zadarskih bilježnika) u ovome smo radu nastojale ukazati na udio Grbljana u elitnim mletačkim prekojadranskim kopnenim postrojbama. Raščlamba gradiva zorno pokazuje da su Grbljani ponajprije sudjelovali u mletačkim kopnenim jedinicama (*Fanti oltramaringi*) te da je njihov brojčani prinos osobito bio jak tijekom tzv. Drugog morejskog rata (1714. – 1718.), kada to područje konačno i dospijeva u sastav Republike svetoga Marka. Nadalje, Grbljani su, uzevši u obzir da je ipak riječ o malom zemljopisnom području, u mletačkim kopnenim snagama participirali brojčano snažno (71 zabilježen vojnik, dočasnik i časnik) i raznovrsno. Bilježimo ih u pukovnijama i satnijama istaknutih bokeljskih i dalmatinskih časnika, a mjesta njihova djelovanja obuhvaćala su širok prostor mletačkih kopnenih i prekojadranskih stečevina (od terraferme, preko Istre i Dalmacije, do Boke i Krfa). Grbljani, nadalje, nisu bili samo obični vojnici – primjer odvjetaka obitelji Bogetić koji su u konjaništvu i pješaštvu postizali visoke vojne počasti i zvanja posvjedočuje o tome.

Grbljani su stoga, možemo naposljetku zaključiti, činili brojčano snažan i ulogom zapažen kadar u mletačkome vojnom ljudstvu zavičajem sa

²⁸ ASV, Inquisitori ... pubblici ruoli, b. 910.

²⁹ Iznimka su Stjepan (Stijepo) Vukov – pješak u pukovniji Stjepana Buće od 1715, do 1737. godine te Jovo Lazarević koji se kao pješački vojnik spominje 1791. godine u satniji Giacinta Matiazziija (pukovnika Nikole Medina).

istočne obale Jadrana. Buduća arhivska istraživanja kako mletačkih, tako i dalmatinskih i bokeljskih arhiva, zasigurno će ovu činjenicu i dodatno potvrditi.

Prilog 1: sastav pješačke satnije kapetana Vuka Bogetića u pukovni-
ji Marka Đikanovića, Krf, 29. veljače 1780. (Archivio di Stato di Venezia,
Inquisitori sopra l'amministrazione dei pubblici ruoli, b. 600A).

1. Kapetan (*Capitan*): Vuk Bogetić
2. Narednik (*Sargente*): Niko Ivanov
3. Narednik (*Sargente*): Jure Tomašić
4. Kaplar (*Caporal*): Jovo Dešković
5. Kaplar (*Caporal*): Ilija Radulović
6. Bubnjar (*Tamburo*): Antun Markov
- Obični vojnici (*Soldati, Fanti oltramarini*):
7. Marko Perov
8. Đuro Tomić
9. Valentin Bonarić
10. Niko Đurov
11. Pere Prtenjača
12. Antun Pateran
13. Đuro Radovanić
14. Jovo Sablić
15. Stipan Rico
16. Luka Kaletić
17. Antun Bašić
18. Marko Matić
19. Đuro Pastuović
20. Ivan Salamunović
21. Krsto Ilijin
21. Ivan Bujić
22. Giovanni Vicetti
23. Jovo Čudić
24. Bariša Rubačić
25. Jakov Savić

Prilog 2: sastav pješačke satnije kapetana Marka Bogetića u pukovni-
ji Marka Đikanovića, Krf, 31. kolovoz 1780. (Archivio di Stato di Venezia,
Inquisitori sopra l'amministrazione dei pubblici ruoli, b. 600A).

1. Kapetan (*Capitan*): Marko Bogetić
2. Narednik (*Sargente*): Toma Marković
3. Narednik (*Sargente*): Niko Ivanov

4. Zastavnik (*Alfier*): Đuro Živković
5. Kaplar (*Caporal*): Nikola Stipanović
6. Kaplar (*Caporal*): Ivan Markišić (Markančić)³⁰
7. Bubnjar (*Tamburo*): Marko Rašković
8. Bubnjar (*Tamburo*): Ivan Rašković
- Obični vojnici (*Soldati, Fanti oltramarini*):³¹
9. Đuro Maganjak
10. Ivan Ivanšić
11. Venerando Botinjav (*Bottignov*)
12. Jakov Conti
13. Ivan Carić
14. Jure Jeličić
15. Šimun Sancin
16. Luka Kiošić (Čiošić)
17. Đuro Vušković
18. Josip Marković
19. Miho Carev
20. Tripo Trinović
21. Frane Carev
22. Toma Vujanović
23. Bože Točić
24. Šime Špurelić
25. Grgo Matković
26. Filip Marković
27. Toma Kovačević
28. Damjan Bandović
29. Šimun Paštrović
30. Tadija Ivanović
31. Ivan Vuković
32. Jure Jelas
33. Marko Divić
34. Vid Jurković
35. Ivan Pervan

³⁰ Kaplar Ivan Markančić, pokojnog Ivana iz Kavrana kraj Pule oženio se 4. XI 1776. u Kotoru Lucijom Islavo *di Stato Austriaco*. Svjedoci vjenčanju bili su kapetan Marko Bogetić i Andrija Milošević. Usp. Biskupski arhiv u Kotoru (dalje: BAK), Matične knjige katedrale sv. Tripuna: Matična knjiga vjenčanih II (1697–1824).

³¹ U kotorskoj matičnoj knjizi umrlih zabilježena je smrt nekolicine vojnika iz pješake satnije kapetana Marka Bogetića. Tako su u *ospedale pubblico* preminuli Bariša Bašić iz Poljica (31. I 1776) i Jakov Žilković sa Visa (25. IV. 1778). Uz njih, u Kotoru je 27. VII 1776. u poblize neidentificiranoj kući preminuo vojnik Petar Rašković. Usp. BAK, Matične knjige katedrale sv. Tripuna: Matična knjiga umrlih III (1775–1823).

Prilog 3: zbirni popis grbaljskih vojnika u mletačkim prekomorskim kopnenim postrojbama u 18. stoljeću³²

---

³² Vojnici se navode abecednim slijedom, a uz osnovne podatke (prezime, ime, ime oca, zavičajno podrijetlo), navode se satnije (*compagnia*) i pukovnije (*reggimento*) unutar kojih su djelovali (navedene su prema imenima njihovih zapovjednika), vojni čin, osobne karakteristike (dob, stas, boja kose), podaci o konjima (za pripadnike konjaničkih postrojbi), mjesto i datum popisivanja te signatura (broj svežnja, odnosno buste) unutar arhivskoga fonda Inquisitori sopra l'amministrazione dei pubblici ruoli u Archivio di Stato di Venezia.

osoba	prezime i ime	ime oca	mjesto	rod vojske	satnija (zapovjednik)	pukovnija (zapovjednik)	god	stas	boja kose	konj	mjesto i datum popisa	busta
1	Andrijin, Niko	Andrija	Grbalj	pješak	pukovnik Stjepan Buća	pukovnik Stjepan Buća	24	srednjeg rasta	smedokos		Mleci, 24.6.1737.	b. 501
2	Baković, Pero	Jovo	Grbalj	pješak	kapetan Jakov Paskvali	pukovnik Stjepan Buća					Kotor, 19.6.1715.	b. 501
3	Barbić, Vojin	Pero	Grbalj	pješak	pukovnik Marko Đikanović	pukovnik Marko Đikanović					?, 1779.	b. 604A
4	Bećirović, Miloš	Petar	Grbalj	pješak	pukovnik Antun Marković	pukovnik Antun Marković					Krf, 1.6.1768.	b. 639
5	Bogetić, Jakov		Grbalj	konjanik / kapetan	kapetan Jakov Bogetić	pukovnik Tripun Gregorina					Split, 9.8.1783.	b. 816
5	Bogetić, Jakov		Grbalj	konjanik / kapetan	kapetan Jakov Bogetić	pukovnik Tripun Gregorina					Zadar, 19.8.1783.	b. 817
5	Bogetić, Jakov		Grbalj	konjanik / kapetan	kapetan Jakov Bogetić	pukovnik Tripun Gregorina					Verona, 10.9.1785.	b. 817
5	Bogetić, Jakov		Grbalj	konjanik / kapetan	kapetan Jakov Bogetić	pukovnik Tripun Gregorina					Brescia, 1.8.1786.	b. 817
5	Bogetić, Jakov		Grbalj	konjanik / kapetan	kapetan Jakov Bogetić	pukovnik Tripun Gregorina					Brescia, 30.10.1787.	b. 818
6	Bogetić, Marko		Grbalj	pješak / kapetan	kapetan Marko Bogetić	pukovnik Marko Đikanović					Korčula, 1.9.1779.	b. 600A
6	Bogetić, Marko		Grbalj	pješak / kapetan	kapetan Marko Bogetić	pukovnik Marko Đikanović					Krf, 1.3.1780.	b. 600A
6	Bogetić, Marko		Grbalj	pješak / kapetan	kapetan Marko Bogetić	pukovnik Marko Đikanović					Krf, 31.8.1780.	b. 600A

6	Bogetić, Marko		Grbalj	pješak / bojnik	bojnik Marko Bogetić	pukovnik Antonio Zulatti				? 1794.	b. 600A
7	Bogetić, Martin		Grbalj	pješak / potpukovnik	potpukovnik Martin Bogetić	pukovnik Stjepan Buća				Mleci, 27.7.1724.	b. 501
7	Bogetić, Martin		Grbalj	pješak / potpukovnik	potpukovnik Martin Bogetić	pukovnik Stjepan Buća				Kopar, 31.10.1725.	b. 501
7	Bogetić, Martin		Grbalj	pješak / potpukovnik	potpukovnik Martin Bogetić	pukovnik Stjepan Buća				Mleci, 12.3.1727.	b. 502
7	Bogetić, Martin		Grbalj	pješak / potpukovnik	potpukovnik Martin Bogetić	pukovnik Stjepan Buća				Kopar, 19.7.1727.	b. 502
7	Bogetić, Martin		Grbalj	pješak / potpukovnik	potpukovnik Martin Bogetić	pukovnik Stjepan Buća				Mleci, 30.9.1727.	b. 502
7	Bogetić, Martin		Grbalj	pješak / potpukovnik	potpukovnik Martin Bogetić	pukovnik Stjepan Buća				Mleci, 30.12.1727.	b. 502
7	Bogetić, Martin		Grbalj	pješak / potpukovnik	potpukovnik Martin Bogetić	pukovnik Stjepan Buća				Mleci, 30.3.1728.	b. 502
7	Bogetić, Martin		Grbalj	pješak / potpukovnik	potpukovnik Martin Bogetić	pukovnik Stjepan Buća				Mleci, 30.6.1728.	b. 503
7	Bogetić, Martin		Grbalj	pješak / potpukovnik	potpukovnik Martin Bogetić	pukovnik Stjepan Buća				Mleci, 20.10.1728.	b. 503
7	Bogetić, Martin		Grbalj	pješak / potpukovnik	potpukovnik Martin Bogetić	pukovnik Stjepan Buća				Mleci, 10.4.1729.	b. 503
7	Bogetić, Martin		Grbalj	pješak / potpukovnik	potpukovnik Martin Bogetić	pukovnik Stjepan Buća				Mleci, 30.12.1729.	b. 503
7	Bogetić, Martin		Grbalj	pješak / potpukovnik	potpukovnik Martin Bogetić	pukovnik Stjepan Buća				Rovigo, 7.3.1730.	b. 503

8	Bogetić, Vuk		Grbalj	pješak / kapetan	kapetan Vuk Bogetić	pukovnik Juraj Jelić				Zadar, 1.9.1777.	b. 600A
8	Bogetić, Vuk		Grbalj	pješak / kapetan	kapetan Vuk Bogetić	pukovnik Giovanni Minotto				Krf, 28.2.1778.	b. 600A
8	Bogetić, Vuk		Grbalj	pješak / kapetan	kapetan Vuk Bogetić	pukovnik Marko Đikanović				Krf, 31.8.1779.	b. 600A
8	Bogetić, Vuk		Grbalj	pješak / kapetan	kapetan Vuk Bogetić	pukovnik Marko Đikanović				Krf, 29.2.1780.	b. 600A
9	Brajković, Vojin	Niko	Grbalj	pješak	kapetan Andrija Medin	pukovnik Tripun Štukanović				Mleci, 29.12.1764. b. 703	
10	Drakulović, Jovo	Drakule	Grbalj	pješak	pukovnik Stjepan Buča	pukovnik Stjepan Buča				Split, 25.1.1715.	b. 501
11	Duletić, Miloš	Vučeta	Grbalj	pješak	kapetan Jakov Paskvali	pukovnik Stjepan Buča				Kotor, 19.6.1715.	b. 501
12	Đurov, Jovo	Đuro	Grbalj	pješak	kapetan Tripun Štukanović	pukovnik Stjepan Buča				Mleci, 31.8.1741. b. 509	
12	Đurov, Jovo	Đuro	Grbalj	pješak	kapetan Andrija Medin	pukovnik Tripun Štukanović				Mleci, 29.12.1764. b. 703	
13	Đurov, Pero	Đuro	Grbalj	pješak	kapetan Jakov Paskvali	pukovnik Stjepan Buča				Kotor, 19.6.1715.	b. 501
14	Đurov, Stijepo	Đuro	Grbalj	pješak	kapetan Jakov Paskvali	pukovnik Stjepan Buča				Kotor, 19.6.1715.	b. 501
15	Eregević, Stanko		Grbalj	pješak	pukovnik Stjepan Buča	pukovnik Stjepan Buča				Split, 25.1.1715.	b. 501
16	Ivov, Vuko	Ivo	Grbalj	pješak	kapetan Jakov Paskvali	pukovnik Stjepan Buča				Kotor, 19.6.1715.	b. 501

17	Jovan, Stanko	Jovo	Grbalj	pješak	pukovnik Marko Đikanović	pukovnik Marko Đikanović					?, 1779.	b. 604A
18	Jovanović, Todor	Jovan	Grbalj	pješak	pukovnik Stjepan Buća	pukovnik Stjepan Buća					Split, 25.1.1715.	b. 501
19	Jovanović, Vujadin	Jovan	Grbalj	pješak	pukovnik Stjepan Buća	pukovnik Stjepan Buća					Split, 25.1.1715.	b. 501
20	Jovov, Đuro	Jovo	Grbalj	pješak	kapetan Luka Makedonija	pukovnik Nikola Visković					Zadar, 15.6.1714.	b. 715
21	Jovov, Niko	Niko	Grbalj	pješak	kapetan Jerolim Smeća	pukovnik Benedikt Paskvali					Mleci, 17.12.1766.	b. 672
21	Jovov, Niko	Niko	Grbalj	pješak	kapetan Jerolim Smeća	pukovnik Benedikt Paskvali					Mleci, 7.4.1767.	b. 673
22	Jovov, Stijepo	Jovo	Grbalj	pješak	pukovnik Marko Antun Bubić	pukovnik Marko Antun Bubić					Mleci, 21.3.1778.	b. 500
23	Karamarković, Luka	Luka	Grbalj	pješak / bubnjar	pukovnik Benedikt Paskvali	pukovnik Benedikt Paskvali					Bergamo, 31.3.1772.	b. 675
24	Kovačević, Jovo	Niko	Grbalj	pješak	pukovnik Stjepan Buća	pukovnik Stjepan Buća	21	srednjeg rasta			Mleci, 10.10.1729.	b. 503
24	Kovačević, Jovo	Niko	Grbalj	pješak	pukovnik Stjepan Buća	pukovnik Stjepan Buća		srednjeg rasta			Bergamo, 18.4.1731.	b. 504
25	Krstović, Mijo	Stijepo	Grbalj	pješak	kapetan Tripun Leoni	pukovnik Antun Kumbat					Mleci, 29.6.1748.	b. 549
26	Kunjić, Savo	Ivan	Grbalj	konjanik	potpukovnik Frano Buća	pukovnik Frano Benja				ridan	Cremona, 12.9.1751.	b. 775
27	Lalošević, Stanko	Vuko	Grbalj	pješak	kapetan Jakov Paskvali	pukovnik Stjepan Buća					Kotor, 19.6.1715.	b. 501

28	Lazarević, Jovo	Mijo	Grbalj	pješak	kapetan Giacinto Mattiazzi	pukovnik Nikola Medin					Kotor, 10.4.1791.	b. 651
29	Lendić, Mate	Ivan	Grbalj	pješak	pukovnik Benedikt Paskvali	pukovnik Benedikt Paskvali					Bergamo, 28.3.1769.	b. 673
29	Lendić, Mate	Ivan	Grbalj	pješak	pukovnik Benedikt Paskvali	pukovnik Benedikt Paskvali					Mleci, 9.11.1770.	b. 674
29	Lendić, Mate	Ivan	Grbalj	pješak	pukovnik Benedikt Paskvali	pukovnik Benedikt Paskvali					Bergamo, 31.3.1772.	b. 675
30	Lujčić, Đuro	Ivo	Grbalj	pješak	pukovnik Stjepan Buća	pukovnik Stjepan Buća	22	nizak			Mleci, 10.10.1729.	b. 503
30	Lujčić, Đuro	Ivo	Grbalj	pješak	pukovnik Stjepan Buća	pukovnik Stjepan Buća		nizak			Mleci, 18.4.1731.	b. 504
31	Lješević, Đuro	Ivan	Grbalj / Lješević	konjanik	bojnik Frano Buća	pukovnik Lujko Detriko				sivac	Bergamo, 10.12.1734.	b. 804
31	Lješević, Đuro	Ivan	Grbalj / Lješević	konjanik	bojnik Frano Buća	pukovnik Lujko Detriko				sivac	Brescia, 4.4.1737.	b. 806
31	Lješević, Đuro	Ivan	Grbalj / Lješević	konjanik	bojnik Frano Buća	pukovnik Lujko Detriko				sivac	Zadar, 3.9.1741.	b. 806
31	Lješević, Đuro	Ivan	Grbalj / Lješević	konjanik	potpukovnik Frano Buća	pukovnik Frano Benja				dorat	Cremona, 12.9.1751.	b. 775
31	Lješević, Đuro	Ivan	Grbalj / Lješević	konjanik	potpukovnik Frano Buća	pukovnik Frano Benja				dorat	Cremona, 27.2.1754.	b. 776
31	Lješević, Đuro	Ivan	Grbalj / Lješević	konjanik	pukovnik Frano Buća	pukovnik Frano Buća				dorat	Mleci, 30.5.1758.	b. 782
31	Lješević, Đuro	Ivan	Grbalj / Lješević	konjanik	pukovnik Frano Buća	pukovnik Frano Buća				dorat	Padova, 10.11.1758.	b. 782

31	Lješević, Đuro	Ivan	Grbalj / Lješević	konjanik	pukovnik Frano Buća	pukovnik Frano Buća											Brescia, 1.4.1759.	b. 782
32	Ljubanović, Jovo	Đuro	Grbalj	pješak	kapetan Jerolim Smeća	pukovnik Benedikt Paskvali											Mleci, 2.12.1765.	b. 671
32	Ljubanović, Jovo	Đuro	Grbalj	pješak	kapetan Jerolim Smeća	pukovnik Benedikt Paskvali											Mleci, 17.12.1766.	b. 672
32	Ljubanović, Jovo	Đuro	Grbalj	pješak	kapetan Jerolim Smeća	pukovnik Benedikt Paskvali											Mleci, 7.4.1767.	b. 673
33	Ljubanović, Niko	Marko	Grbalj	pješak	pukovnik Stjepan Buća	pukovnik Stjepan Buća	23	visok	smedokos								Mleci, 10.10.1729.	b. 503
33	Ljubanović, Niko	Marko	Grbalj	pješak	pukovnik Stjepan Buća	pukovnik Stjepan Buća		visok	smedokos								Bergamo, 18.4.1731.	b. 504
34	Marinović, Đuro	Toma	Grbalj	pješak	kapetan Juraj Vučetić	pukovnik Vicko Michieli Vitturi											Kotor, 30.9.1793.	b. 644
35	Martinić, Ivo	Vuko	Grbalj / Lješević	pješak	kapetan Jakov Paskvali	pukovnik Stjepan Buća											Kotor, 19.6.1715.	b. 501
35	Martinić, Ivo	Vuko	Grbalj / Lješević	pješak	pukovnik Stjepan Buća	pukovnik Stjepan Buća		visok	smedokos								Brescia, 1.11.1724.	b. 501
36	Mijatov, Josip	Antun	Grbalj	pješak	bojnik Giovanni Paravia	pukovnik Vicko Michieli Vitturi											Kotor, 30.9.1793.	b. 644
37	Mikolić, Marko	Ivan	Grbalj	pješak	bojnik Ivan Krapović	pukovnik Ivan Antun Kumbat		srednjeg rasta	smedokos								Poreč, 14.4.1734.	b. 548
37	Mikolić, Marko	Ivan	Grbalj	pješak	pukovnik Ivan Krapović	pukovnik Ivan Krapović		srednjeg rasta	smedokos								Zadar, 30.9.1738.	b. 629
37	Mikolić, Marko	Ivan	Grbalj	pješak	pukovnik Ivan Krapović	pukovnik Ivan Krapović		srednjeg rasta	smedokos								Kr.f., 20.5.1740.	b. 630

37	Mikolić, Marko	Ivan	Grbalj	pješak	pukovnik Ivan Krapović	pukovnik Ivan Krapović	pukovnik Ivan Krapović	srednjeg rasta	smedokos	Rovigo, 10.7.1742.	b. 632
37	Mikolić, Marko	Ivan	Grbalj	pješak	pukovnik Ivan Krapović	pukovnik Ivan Krapović	pukovnik Ivan Krapović	srednjeg rasta	smedokos	Mleci, 29.6.1743.	b. 632
38	Milim, Staniša	Miloš	Grbalj	pješak	kapetan Jakov Paskvali	kapetan Jakov Paskvali	pukovnik Stjepan Buća			Kotor, 19.6.1715.	b. 501
39	Milovanov, Pavle	Milan	Grbalj	pješak	pukovnik Stjepan Buća	pukovnik Stjepan Buća	pukovnik Stjepan Buća			Split, 25.1.1715.	b. 501
40	Milutinov, Periša	Milutin	Grbalj	pješak	pukovnik Stjepan Buća	pukovnik Stjepan Buća	pukovnik Stjepan Buća			Split, 25.1.1715.	b. 501
41	Nikaljević, Marko	Vuko	Grbalj	pješak	kapetan Marko Đikanović	kapetan Marko Đikanović	pukovnik Antun Kumbat			Verona, 16.11.1751.	b. 550
42	Nikov, Ivo	Niko	Grbalj	pješak	kapetan Jakov Paskvali	kapetan Jakov Paskvali	pukovnik Stjepan Buća			Kotor, 19.6.1715.	b. 501
43	Novakov, Vuić	Novak	Grbalj	pješak	kapetan Jakov Paskvali	kapetan Jakov Paskvali	pukovnik Stjepan Buća			Kotor, 19.6.1715.	b. 501
44	Ožić (Odžić, Oxich), Krsto	Mihajlo	Grbalj	pješak	pukovnik Benedikt Paskvali	pukovnik Benedikt Paskvali	pukovnik Benedikt Paskvali			Mleci, 1.12.1765.	b. 672
44	Ožić (Odžić, Oxich), Krsto	Mihajlo	Grbalj	pješak	pukovnik Benedikt Paskvali	pukovnik Benedikt Paskvali	pukovnik Benedikt Paskvali			Bergamo, 28.3.1769.	b. 673
44	Ožić (Odžić, Oxich), Krsto	Mihajlo	Grbalj	pješak	pukovnik Benedikt Paskvali	pukovnik Benedikt Paskvali	pukovnik Benedikt Paskvali			Mleci, 9.11.1770.	b. 674
44	Ožić (Odžić, Oxich), Krsto	Mihajlo	Grbalj	pješak	pukovnik Benedikt Paskvali	pukovnik Benedikt Paskvali	pukovnik Benedikt Paskvali			Bergamo, 31.3.1772.	b. 675
45	Parica, Ivo	Stijepo	Grbalj	pješak	kapetan Jakov Paskvali	kapetan Jakov Paskvali	pukovnik Stjepan Buća			Kotor, 19.6.1715.	b. 501

46	Pateja, Vuko	Niko	Grbalj	pješak	kapetan Jakov Paskvali	pukovnik Stjepan Buča					Kotor, 19.6.1715.	b. 501
47	Pavlinović, Đuro Grgo	Đuro	Grbalj	pješak	pukovnik Benedikt Paskvali	pukovnik Benedikt Paskvali					Mleci, 1.12.1765.	b. 672
48	Pavlinović, Ilija	Đuro	Grbalj	pješak	pukovnik Benedikt Paskvali	pukovnik Benedikt Paskvali					Mleci, 1.12.1765.	b. 672
49	Pleša, Frane	Šime	Grbalj	pješak	potpukovnik Dona Cleva	pukovnik Nikola Medin					Mleci, 7.7.1783.	b. 650
50	Radov, Đuro	Rado	Grbalj	pješak	pukovnik Benedikt Paskvali	pukovnik Benedikt Paskvali					Zadar, 18.8.1762.	b. 671
50	Radov, Đuro	Rado	Grbalj	pješak	pukovnik Benedikt Paskvali	pukovnik Benedikt Paskvali					Verona, 1.12.1762.	b. 672
51	Radov, Milko	Rado	Grbalj	pješak	pukovnik Stjepan Buča	pukovnik Stjepan Buča					Split, 25.1.1715.	b. 501
52	Raković, Rade	Đuro	Grbalj	pješak	kapetan Tripun Leoni	pukovnik Antun Kumbat					Mleci, 29.6.1748.	b. 549
53	Rogić, Jakov	Matija	Grbalj	pješak	pukovnik Benedikt Paskvali	pukovnik Benedikt Paskvali					Mleci, 1.12.1765.	b. 672
53	Rogić, Jakov	Matija	Grbalj	pješak	pukovnik Benedikt Paskvali	pukovnik Benedikt Paskvali					Bergamo, 28.3.1769.	b. 673
53	Rogić, Jakov	Matija	Grbalj	pješak	pukovnik Benedikt Paskvali	pukovnik Benedikt Paskvali					Mleci, 9.11.1770.	b. 674
53	Rogić, Jakov	Matija	Grbalj	pješak	pukovnik Benedikt Paskvali	pukovnik Benedikt Paskvali					Bergamo, 31.3.1772.	b. 675
54	Sanković, Marko	Pero	Grbalj	pješak	pukovnik Stjepan Buča	pukovnik Stjepan Buča	22	srednjeg rasta			Mleci, 10.10.1729.	b. 503

55	Stijepov, Antun	Stijepo	Grbalj	pješak	kapetan Jakov Paskvali	pukovnik Stjepan Buća							Kotor, 19.6.1715.	b. 501
55	Stijepov, Antun	Stijepo	Grbalj	pješak	pukovnik Stjepan Buća	pukovnik Stjepan Buća	nizak	smedokos					Mleci, 30.4.1724.	b. 510
55	Stijepov, Antun	Stijepo	Grbalj	pješak	pukovnik Stjepan Buća	pukovnik Stjepan Buća	nizak	smedokos					Brescia, 1. 11.1724.	b. 501
56	Stijepov, Niko	Stijepo	Grbalj	pješak	pukovnik Stjepan Buća	pukovnik Stjepan Buća	visok	crnokos					Mleci, 30.4.1724.	b. 510
56	Stijepov, Niko	Stijepo	Grbalj	pješak	pukovnik Stjepan Buća	pukovnik Stjepan Buća	visok	crnokos					Brescia, 1.11.1724.	b. 501
57	Šimić, Stjepan	Martin	Grbalj	pješak	potpukovnik Dona Cleva	pukovnik Nikola Medin							Mleci, 7.7.1783.	b. 650
58	Šimunov, Jovo	Ive	Grbalj	pješak	kapetan Tripun Leoni	pukovnik Antun Kumbat							Mleci, 29.6.1748.	b. 549
59	Taput, Jovo	Marko	Grbalj / Lješević	pješak	kapetan Jakov Paskvali	pukovnik Stjepan Buća							Kotor, 19.6.1715.	b. 501
60	Taput, Marko	Vuko	Grbalj / Lješević	pješak	kapetan Jakov Paskvali	pukovnik Stjepan Buća							Kotor, 19.6.1715.	b. 501
61	Vojin, Vuko		Grbalj	pješak	kapetan Jakov Paskvali	pukovnik Stjepan Buća							Kotor, 19.6.1715.	b. 501
62	Volić, Mate	Ivo	Grbalj	pješak	potpukovnik Nikola Michieli Vitturi	pukovnik Vičko Michieli Vitturi							Mleci, 29.9.1794.	b. 644
63	Vučetin, Marko	Vučeta	Grbalj	pješak	pukovnik Josip Antun Fanfonia	pukovnik Stjepan Buća	26	srednjeg rasta					Mleci, 30.3.1725.	b. 501
64	Vučimić, Marko	Jovo	Grbalj	pješak	bojnik Giovanni Paravia	pukovnik Vičko Michieli Vitturi							Kotor, 30.9.1793.	b. 644

65	Vujiš, Ivan	Pero	Grbalj	pješak	pukovnik Tripun Štukanović	pukovnik Tripun Štukanović	pukovnik Tripun Štukanović							Kotor, 1.9.1768.	b. 703
66	Vukotić, Petar	Vukota	Grbalj	pješak	pukovnik Stjepan Buća	pukovnik Stjepan Buća	pukovnik Stjepan Buća							Split, 25.1.1715.	b. 501
67	Vukotić, Savo	Jovo	Grbalj	pješak	potpukovnik Dona Cleva	potpukovnik Nikola Cleva	pukovnik Nikola Medin							Mleci, 7.7.1783.	b. 650
68	Vukov, Antun	Vuko	Grbalj	pješak	pukovnik Marko Đikanović	pukovnik Marko Đikanović	pukovnik Marko Đikanović							?, 1779.	b. 604A
69	Vukov, Ivo	Vuko	Grbalj	pješak	pukovnik Stjepan Buća	pukovnik Stjepan Buća	pukovnik Stjepan Buća							Split, 25.1.1715.	b. 501
70	Vukov, Petar	Vuko	Grbalj	pješak	pukovnik Stjepan Buća	pukovnik Stjepan Buća	pukovnik Stjepan Buća							Split, 25.1.1715.	b. 501
71	Vukov, Stjepan	Vuko	Grbalj	pješak	kapetan Jakov Paskvali	kapetan Jakov Paskvali	pukovnik Stjepan Buća							Kotor, 19.6.1715.	b. 501
71	Vukov, Stjepan	Vuko	Grbalj	pješak	pukovnik Stjepan Buća	pukovnik Stjepan Buća	pukovnik Stjepan Buća	visok						Mleci, 30.4.1724.	b. 510
71	Vukov, Stjepan	Vuko	Grbalj	pješak	pukovnik Stjepan Buća	pukovnik Stjepan Buća	pukovnik Stjepan Buća	visok						Brescia, 1.11.1724.	b. 501
71	Vukov, Stjepan	Vuko	Grbalj	pješak	pukovnik Stjepan Buća	pukovnik Stjepan Buća	pukovnik Stjepan Buća	visok	40					Brescia, 4.8.1727.	b. 502
71	Vukov, Stjepan	Vuko	Grbalj	pješak	pukovnik Stjepan Buća	pukovnik Stjepan Buća	pukovnik Stjepan Buća	visok						Mleci, 10.10.1729.	b. 503
71	Vukov, Stjepan	Vuko	Grbalj	pješak	pukovnik Stjepan Buća	pukovnik Stjepan Buća	pukovnik Stjepan Buća	visok						Bergamo, 18.4.1731.	b. 504
71	Vukov, Stjepan	Vuko	Grbalj	pješak	pukovnik Stjepan Buća	pukovnik Stjepan Buća	pukovnik Stjepan Buća	visok						Mleci, 24.6.1737.	b. 501

Lovorka ČORALIĆ*, Maja KATUŠIĆ

THE DENIZENS OF GRBALJ AS SOLDIERS IN VENETIAN TRANSMARINE MILITARY UNITS (THE EIGHTEENTH CENTURY)

Summary

The central theme of the article is directed on the research of the share of the denizens of Grbalj in Venetian transmarine military units (infantry and cavalry) in the eighteenth century. As primary sources are used documents created by the state magistracy *Inquisitori sopra l'amministrazione dei pubblici ruoli*, containing lists of the complement of particular military units, which are kept in the *Archivio di Stato di Venezia*. As secondary (additional) sources are used the Deeds of the Notaries of Zadar, kept in the State Archive of Zadar. Following these sources and previous results of historiography, the article delineates main characteristics of the participation of the denizens of Grbalj in the aforementioned Venetian transmarine units. From the analysis of these data, it is evident that the denizens of Grbalj were in the first place active within Venetian infantry, and that they were particularly numerous during the so-called Little or the Second War of Morea (1714-1718), in the period of which Grbalj came under the Venetian rule. Places of their operation (garrisons of particular companies and regiments) were diverse and they were present in the area of Venetian hinterland (Veneto), Istria, Dalmatia, Boka and Grece. Their commanders were in the first place officers from Dalmatia and Boka, prominent actors of Venetian military history of the eighteenth century. The denizens of Grbalj were not only simple soldiers, but they succeeded in gaining important non-commissioned and commissioned officer ranks, as may be well seen from the case of the members of the Bogetić family. In the end of the article are added several appendices: lists of military complement in companies of Wolf and Mark Bogetić from 1780 and a list of all the denizens of Grbalj who were soldiers in Venetian infantry units as established until now.

